

2016-02-23

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och
transporträtt
103 33 Stockholm

Dnr Ju2016/00084/L3

EU-kommissionens meddelande – Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten

---

Svenska Förläggareföreningen har genom remiss (Ju2016/00084/L3) beretts tillfälle att lämna synpunkter på kommissionens meddelande i dokumentet ”Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten”, och får härmed avge följande yttrande.

Om Svenska Förläggareföreningen

Svenska Förläggareföreningen är de svenska bokförlagens branschorganisation. Föreningen arbetar för en fri och öppen bokmarknad med största möjliga utrymme för nya förlag att etableras och utvecklas. Föreningens medlemmar är professionella bokförlag med en utgivning som spänner över alla genrer och format.

Svenska Förläggareföreningens för närvarande 54 medlemsförlag svarar för cirka 70 % av branschens omsättning inom kategorin allmänlitteratur. År 2014 omsatte bokmarknaden i Sverige omkring 6,3 miljarder kronor, av vilka 4,2 miljarder kronor utgjorde försäljning av allmänlitteratur. Omsättningen ökade under 2015 men det är ännu för tidigt på året för att kunna ge bekräftade siffror.

Yttrande

Allmänt

Bokförlagens verksamhet vilar på upphovsrättslig grund. En stark upphovsrätt och ett väl balanserat upphovsrättsligt regelverk är en förutsättning för förlagens vilja och möjlighet att investera såväl i sina författare som i sin affärsverksamhet. Upphovsrätten säkerställer att upphovsmän får ersättning för sitt arbete och möjliggör att de förlag som investerar i upphovsmännens arbete kan få rimlig avkastning för sina investeringar. Upphovsrätten är således en garant för skapande, tillgång till kultur samt ekonomisk tillväxt inom EU.

Svenska Förläggareföreningen står bakom kommissionen i dess målsättning att skapa en bred tillgång till kreativt innehåll i EU, och samtidigt hålla en fortsatt hög skyddsnivå för rättighetshavare samt en god balans i relation till andra intressen, tex utbildning och forskning. Svenska Förläggareföreningen delar kommissionens uppfattning att upphovsrätten i vissa delar kan behöva anpassas så att medborgare samt marknadens aktörer kan utnyttja möjligheterna i den nya digitala miljön. Svenska Förläggareföreningen vill dock understryka vikten av att gå försiktigt fram vad gäller konkreta förändringar i det upphovsrättsliga regelverket. Svenska Förläggareföreningen befarar att införande av ytterligare tvingande upphovsrättsliga undantag riskerar att få negativa återverkningar på de kreativa näringarna. Svenska Förläggareföreningen anser därför att kommissionen i första hand bör låta marknadens parter finna praktiska licenslösningar, även gränsöverskridande, som tillgodoser efterfrågan på kreativt innehåll istället för att införa nya undantag i den upphovsrättsliga ensamrätten.

Kapitel 2 – Ökad tillgång till innehåll i hel EU

I syfte att ge ”användarna ökad onlinetillgång till verk i hela EU” skriver kommissionen i detta kapitel att de överväger att införa regler för ”underlättande av digitalisering av utgångna verk och tillhandahållande av sådana i hel EU”.

Svenska Förläggareföreningen vill framhålla den överenskommelse (MoU) som 2012 träffades mellan företrädare för förlag, författar, bibliotek och kollektiva förvaltningsorganisationerna avseende utgångna verk. Överenskommelsen innehåller nödvändiga premisser för att låta bibliotek digitalisera samt tillgängliggöra, även online, utgångna verk under de villkor som parterna kommer överens om samt på basis av avtalslicens. Något upphovsrättsligt undantag behöver således ej införas då behovet redan är tillgodosett genom avtal.

Kapitel 3 – Anpassa undantagen till digitala och gränsöverskridande miljöer

Kommissionen bekräftar att de överväger lagstiftningsförslag vad gäller **text och datautvinning, undervisningsändamål, bevarandeverksamhet, distanskonsultation** samt **panoramaundantaget**.

Införandet av ytterligare tvingande inskränkningar i upphovsrätten är något som Svenska Förläggareföreningen motsätter sig och finner omotiverat. Förlagen, antingen i eget namn eller via en kollektiv förvaltningsorganisation, erbjuder redan nu lösningar som är skräddarsydda för att tillgodose användarnas behov och efterfrågan av upphovsrättsligt skyddat material. Dessa avtalslösningar genererar betydande inkomster till upphovsmännen inom samtliga kategorier av skapandeverksamhet och måste fortsatt respekteras. Avtal och licenser om användning ger större flexibilitet än tvingande lagstiftning, och kan utvecklas mellan parterna efter behov och anpassning till de kommersiella förutsättningarna.

I fråga om **distanskonsultation** vill Svenska Förläggareföreningen framhålla följande.

Kommissionens kommunikation innehåller inte något förslag kring undantag för e-utlåning, men en potentiellt ny lagstiftning kring distanskonsultation för forskningsändamål och privata ändamål riskerar att få samma effekt. För att undvika ett sådant utfall, vilket skulle slå omkull marknaden för e-böcker (ca 85 % av förlagens e-boksförsäljning sker till biblioteken) är det av största vikt att kommissionen i möjligaste mån begränsar distanskonsultation så att det inte i någon mån konkurrerar med den kommersiella e-bokmarknaden.

Svenska Förläggareföreningen anser att **bevarandet** av digitala kopior ska förbehållas KB. I de fall digitala kopior måste vara tillgängliga utanför bibliotekets lokaler ska tillgängligheten vara begränsad till utgångna verk, och som inte i någon upplaga är föremål för licens. Om den kommersiella e-bokmarknaden ska kunna överleva är det av största vikt att den kommersiella marknaden inte störs av möjligheten till distanskonsultation. Därför menar Svenska Förläggareföreningen att ett verk, vilket hos biblioteket finns tillgängligt i tryckt utgåva och som e-bok, och efterfrågas på distans, i första hand ska tillhandahållas som e-bok på licens. Ett potentiellt undantag måste stå således alltid tillbaka för avtalslicens avseende bibliotekens utlåning av e-böcker.

Kapitel 5 – Ett effektivt och balanserat sanktionssystem

Svenska Förläggareföreningen delar kommissionens syn på upphovsrätten, och immaterialrätten i stort, som en garant för främjande av kreativitet och innovation. Svenska Förläggareföreningen vill understryka vikten av ett effektivt och balanserat system för kontroll och efterlevnad av det regelverk som finns till för att skydda det konstnärliga skapandet och dess marknad. Svenska Förläggareföreningen välkomnar därför kommissionens initiativ att analysera om vår nuvarande reglering på detta område är tillräcklig. Ett fungerande sanktionssystem är en förutsättning för en fungerande marknad. Även förlagsbranschen är hårt drabbad av illegala tjänster och olovlig användning. Olovlig användning av upphovsrättsligt skyddat material måste tas på största allvar. Svenska Förläggareföreningen ser behov av att göra lagstiftningen teknikneutral i den meningen att även strömmande nedladdning av illegalt publicerat material ska kunna lagföras, samt även av att införa möjlighet att blockera sajter som publicerar stora mängder upphovsrättsligt skyddat material.

Stockholm den 23 februari 2016

Kristina Ahlinder
VD
Svenska Förläggareföreningen

Mikaela Zabrodsky
jurist
Svenska Förläggareföreningen

